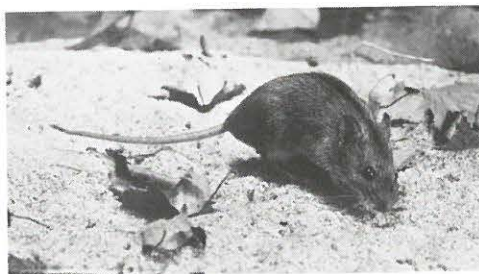

onze muizen 12

BRANDMUIS

(*Apodemus agrarius* Pallas)

Streeknamen: akkermuis, erwtenmuis

Areaal en biotoop

Areaal. In geheel Europa tot West-Siberië, langs de Oostzeekust tot Denemarken; zuidelijk tot Noord-Italië. Zeer algemeen is hij in West-Duitsland.

In bergstreken komt het dier boven 900 m nauwelijks meer voor.

Het Nederlandse domicilie is in hoofdzaak beperkt tot het oosten en zuiden. Ondanks vroegere aanwijzingen (Van Bemmelen, 1864; v. d. Brink, 1931; Schäfer, 1935 e.a.) is het lange tijd twijfelachtig geweest of en zo ja, waar de brandmuis in ons land voorkomt. Te meer omdat zijn gelijkenis met de bosmuis (*Apodemus sylvaticus* L.) tot bedachtzaamheid in dit opzicht noopte; ook de brandmuis behoort immers tot het geslacht *Apodemus*.

Biotoop. Langs de randen van lichte bossen en op akkers. 's Winters verschijnt hij vaak in schuren, stallen en kelders, soms ook in woningen.

Uiterlijk en leefwijze

Zoals reeds is gezegd, vertoont onze brandmuis uiterlijk enige gelijkenis met de bosmuis: een vrij spitse snuit, grote oren (12 mm; bosmuis 15 mm) en ogen en een tamelijk lange staart. Bij een lichaamslengte van 9.7—12.2 cm behoort een staart van 6.6—8.8 cm, die 120—140 ringen telt en bij het klimmen in takken als steun wordt gebruikt (evenwicht). De staarthuid breekt gemakkelijk af, een verschijnsel dat men behalve bij de vertegenwoordigers van het geslacht *Apodemus*, ook bij de slaapmuizen aantreft.

De rug van de brandmuis is roestbruin, 's winters roodachtig bruingrijs; de buikzijde heeft een grauwwitte kleur. Bijzonder markant is de zwarte, enkele mm brede streep (aalstreep) die via het voorhoofd tussen de oren over nek en rug doorloopt tot de staartwortel. Deze streep is bij nog naakte, enkele dagen oude nestjongen zelfs duidelijker zichtbaar dan bij de volwassen dieren.

Zoals alle langstaartmuizen kan ook de brandmuis behoorlijk klimmen; als springer bezit

hij echter niet de capaciteiten van de bosmuis. En hoewel hij de zwemkunst behoorlijk meester is, zal hij zich slechts ongaarne te water begeven. De woning ziet er allersimpelst uit: meest zelfgegraven gaten in de bodem, 35—40 cm diep met 3—4 uitlopen, meer niet. De holen (nesten) zijn direct door gangen verbonden, zijgangen zijn er doorgaans niet.

Wat de voortplanting betreft, de volgende gegevens. De draagtijd van moeder brandmuis duurt ca. 3 weken en zij werpt 3—4 maal 's jaars gemiddeld 4—7 jongen, die naakt en blind ter wereld komen; na 11—14 dagen beschikken de nieuwkomers over een volledig gezichtsvermogen. Hoogstens 3 maanden na de geboorte zijn de jonge brandmuizen geslachtsrijp.

Ondanks de aanzienlijke staartlengte, kan het intelligentiepeil van de brandmuis niet meer dan middelmatig genoemd worden.

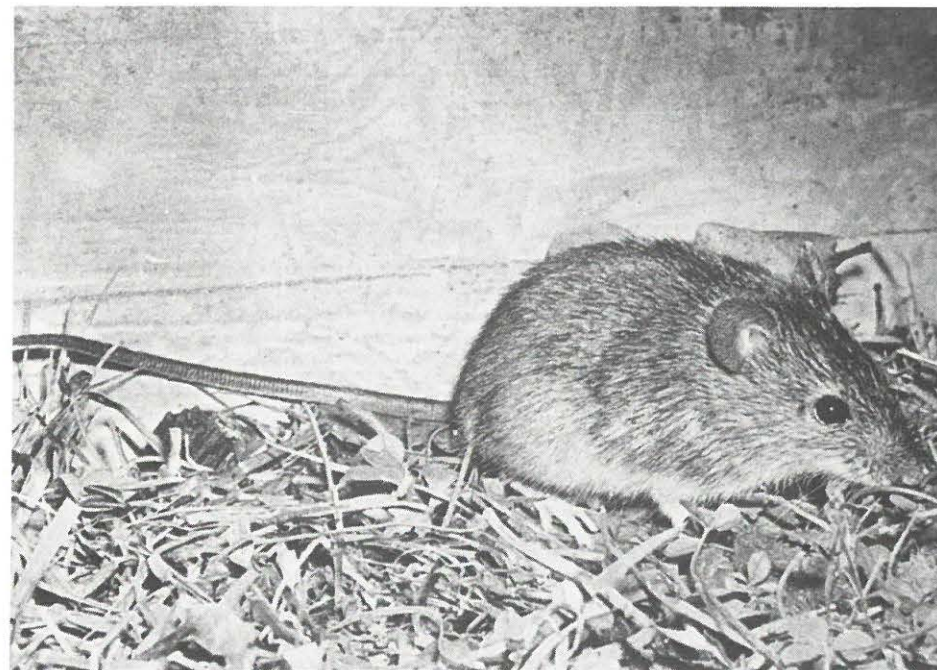
De spijskaart vermeldt o.m. granen, knollen, wormen, slakken en insecten.

Omtrent de schade die het dier aanricht, is nog weinig reëls bekend; algemeen wordt aangenomen dat granen, aardappelen, knolgewassen en bonen plaatselijk soms flink kunnen worden aangetast.

In het vrije veld bereikt de brandmuis een leeftijd van 1½, hoogstens 2 jaar.

Van de ecto-parasieten zijn onder de muizensoorten mijten het sterkst vertegenwoordigd bij het geslacht *Apodemus*. Onderzoekingen in Duitsland (C. Willmann, 1954) leidden tot

Zwart/wit-reproductie uit „Zoogdieren” van K. Schwammerger, uitg. Thieme, Zutphen.

de vaststelling van 16 verschillende mijtensorten bij de brandmuis, 31 bij de grote bosmuis (*Apodemus flavicollis* Melchior) en liefst 42 bij de bosmuis (*Apodemus sylvaticus* L.). Ter vergelijking: bij de bruine rat (*Rattus norvegicus* L.) kwam Willmann tot een totaal van 20 mijtensorten, bij de veldmuis (*Microtus arvalis* Pallas) 23.

G. J. Pop

